

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Сучасна реформа освіти передбачає створення нової системи педагогічного процесу та переорієнтацію завдань у підготовці фахівців вищого навчального закладу в гуманістичному напрямку. Потрібна підготовка такого спеціаліста, який достатньо володіє професійними знаннями та має чітку особисту життєву позицію, свою систему ціннісної орієнтації. В ієрархії цінностей студентів мають бути присутні ті цінності, які виявляють позитивне, гуманне ставлення до природи. Особливо важливим є процес формування гуманістичного ставлення до світу природи у майбутніх вчителів природничих спеціальностей. Адже працюючи у школі педагоги-природничники мають пропагувати гуманістичні погляди до навколишнього середовища і таким чином сприяти їх формуванню в учнів.

Термін компетентність - означає здатність робити будь що добре або ефективно, відповідати поставленим вимогам, це так звана характеристика спеціаліста у певній галузі. Здатність індивіда до ефективності своєї діяльності, вирішувати поставлені завдання та проблеми. Сьогодні термін компетентність трактується як важливий особистісний ресурс, спеціальні знання, що включають у себе досвід, вміння та навички [3]. За визначенням Дж. Равена існують такі прояви компетенції, як здатність контролювати свою діяльність, здатність до самовиховання, впевненість в собі, самоконтроль, здатність вирішувати складні завдання, терпимість [1].

Як відомо, компетентність педагога характеризується високим рівнем професійних знань, умінь та навичок, а також певними особистісними якостями. Проаналізувавши стандарти освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалаврів та спеціалістів біологів, екологів та географів галузі знань природничі науки, стало відомо про те, що основними критеріями підготовки студентів серед ряду інших є чуйність, доброзичливість та гуманне ставлення до себе і оточуючих людей. Трактування компетентності стосується вимог до набуття та розвитку професійних знань, умінь та навичок, а також знань щодо природоохоронної діяльності [3]. На нашу думку потрібно створити відповідні педагогічні завдання та умови їх реалізації, за рахунок яких відбуватиметься розвиток таких цінностей особистості, які б формували гуманне ставлення до Природи. Це в свою чергу сприятиме ефективному набуттю професійних компетенцій, які визначатимуть гуманістичне спрямування педагогічної діяльності вчителя. Адже під час навчально-виховного процесу студентів потрібно спрямовувати на засвоєння не лише необхідних академічних знань, а й на подолання егоїстичної самості людини та культивування екологічної свідомості, що є важливою рисою сучасного суспільства [2,4].

Таким чином формування компетентності вчителів природничих спеціальностей, в склад якої входять гуманістичні цінності, є логічним і необхідним включенням в навчально-виховний процес вищих навчальних закладів. Це можливо забезпечити за рахунок формування ціннісних орієнтацій, що будуються на підвалинах певної системи знань про природу, формування гуманного ціннісного світогляду, що сприяє створенню ієрархії особистісно-ціннісного ставлення до природи.

Формування гуманістичних орієнтацій можливе шляхом зростання активної поведінки особистості (участі в акціях, проектах), практичної спрямованості власних дій для захисту довкілля. Це сприяє розумінню соціальної зумовленості взаємовідносин людини і природи, готовність та вміння дотримуватись власних прав та обов'язків. Розвиток гуманного ставлення до природи та вміння відчувати прекрасне в ній, процес формування взаємоповаги, взаєморозуміння, толерантності можливий шляхом сприйняття довкілля завдяки застосуванню різних форм та методів навчання. Визначення мотивації гуманістичної поведінки, розвиток емпатії, альтруїзму, емоційності, ставлення з повагою до всього живого сприяє пробудженню гуманістичних орієнтацій. Слід наголосити, що лише при гармонійному поєднанні всіх цих аспектів можливо сформуванню гуманістично-ціннісну орієнтацію особистості, яка проявлятиметься у її професійній діяльності. Це сприятиме високому рівню гуманного спілкування з природою та розвитку відповідальності за все живе, за власну діяльність в природі, гуманістичне відчуття довкілля, прагнення до здорового і активного способу життя; набуття знань та формування уявлення про світ і своє місце в ньому; бажання займати активну громадську позицію у сфері поліпшення екологічної ситуації на Землі усвідомлення та сприйняття глобальної солідарності в збереженні природи і традицій світової цивілізації [2].

Вирішення питання щодо формування гуманістичних цінностей в професійному, компетентнісному становленні майбутніх педагогів, особливо у контексті розв'язання глобальних проблем сучасності, надзвичайно доречне. Адже саме людина, насправді будучи лише одним із суб'єктів земних екосистем,

привела до істотного порушення тих гармонійних зв'язків, що склалися тисячоліттями. Саме тому значної актуальності набуває завдання творення нової, еко- та біологічно визначеної свідомості особистості.

Література

1. Дж. Равенн Компетентность в современном обществе : Когито-Центр; М., 2002.
2. Матвійчук А. Криза еколого-етичних концепцій: перспективи вирішення / А. Матвійчук // Нова педагогічна думка. – 2014. – № 3. – С. 215-218.
3. Освітньо-кваліфікаційна програма підготовки бакалавра, спеціаліста галузь знань 0401 природничі науки
4. http://www.rusnauka.com/CONF/ARH_CONF/MyPage_arh_conf.htm

Анотація. Блашкова О.М. До питання формування гуманістичних ціннісних орієнтацій студентів природничих спеціальностей в контексті професійної компетентності. Охарактеризовано та визначено сутність потреби у формуванні гуманістичних цінностей студентів; проаналізовано стандарт освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалаврів, спеціалістів біологів, екологів та географів на визначення їх професійної компетентності та виявлення необхідності формування гуманних якостей; окреслено потребу включення розвитку гуманістичних цінностей у складі професійної компетенції майбутніх педагогів природничих дисциплін

Ключові слова: ціннісні орієнтації, компетентність, майбутні вчителі природничих спеціальностей

Аннотация. Блашкова Е.Н. К вопросу о формировании гуманистических ценностей студентов естественных специальностей в контексте профессиональной компетентности. Охарактеризовано и определено сущность необходимости формирования гуманистических ценностей студентов; проанализирован стандарт образовательно-квалификационной характеристики бакалавров, специалистов биологов, экологов, географов для определения их профессиональной компетентности и необходимости формирования гуманитарных качеств; определено необходимость включения развития гуманистических ценностей в профессиональную компетентность будущих педагогов естественных специальностей

Ключевые слова: ценностные ориентации, компетентность, будущие учителя естественных специальностей

Summary. Blashkova E. On the question of the formation of humanistic valuable orientations of the students of Natural specialties in the context of the professional competence. The essence of the need for the formation of the students' humanitarian values is described and defined: the standard of the educational qualification characteristics of bachelors biologists, ecologists and geographers to define their professional competence and detect the tasks of formations of the humanitarian qualities is analyzed: the need in inclusion of the development of the humanitarian values in the structure of the professional competence of the future teachers of natural sciences is outlined.

Key words: value orientation, competence, future teachers of natural sciences.

Д. С. Бобилєв

Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет»

м. Кривий Ріг

bob_d@i.ua

ЗАДАЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОЕКТУВАННЯ ПРОБЛЕМНИХ ЛЕКЦІЙ З ФУНКЦІОНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ, СПРЯМОВАНИХ НА РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ВМІНЬ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ

Нині чітко простежується тенденція в збільшенні ваги ефективного практичного характеру застосувань отриманих знань, яке, однак, неможливе без глибокої теоретичної підготовки. У сфері формування компетенцій спостерігається перехід від орієнтації на відтворення знань до їх застосування та організації. Все це обумовлює необхідність зміни характеру і форм навчання студентів в педагогічних вузах.

Зміна освітньої парадигми диктує також зміну підходів до організації навчального процесу, пошук і використання нових форм і методів навчання. В цьому зв'язку задачний підхід до організації навчального процесу у ВНЗ є умовою ефективного розвитку професійного мислення майбутніх фахівців.

У сучасній науковій літературі необхідність включення в навчальний процес елементів науково-дослідної роботи підкреслюється значною кількістю вчених (В.І. Загвязінській, І.Ф. Ісаєв, І.В. Носаєва,